

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 67/04-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. marca 2004 predbežne prerokoval sťažnosť H. T., B., zastúpenej advokátom JUDr. J. C., Advokátska kancelária, B., vo veci porušenia jej základného práva podľa čl. 12 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V a jeho rozsudkom zo 6. marca 2002 č. k. 24 C 189/00-68, postupom Krajského súdu v Bratislave a jeho rozsudkom z 23. októbra 2002 č. k. 12 Co 282/02-88 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. septembra 2003 sp. zn. 4 Cdo 90/03 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť H. T. o d m i e t a.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. novembra 2003 doručená sťažnosť H. T., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. J. C., B., ktorou namietala porušenie svojho základného práva zaručeného v čl. 12 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom Okresného súdu Bratislava V (ďalej aj „okresný súd“) zo 6. marca 2002 č. k. 24 C 189/00-68, postupom a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len

„krajský súd“) z 23. októbra 2002 č. k. 12 Co 282/02-88 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 9. septembra 2003 sp. zn. 4 Cdo 90/03.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla, že: „(...) bola spolu s manželom rozsudkom Okresného súdu Bratislava V zo dňa 6. marca 2002, č. k. 24 C 189/00 zaviazaná občianke – navrhovateľke pani M. R. zaplatiť čiastku 140.000,- Sk s príslušenstvom. Krajský súd Bratislava na základe odvolania sťažovateľky a jej manžela, potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava V rozsudkom z 23. októbra 2002, sp. zn. 12 Co 282/02, ktorý spolu s rozsudkom Okresného súdu Bratislava V nadobudol právoplatnosť dňa 24. januára 2003. Proti právoplatnému a vykonateľnému rozhodnutiu súdov podala sťažovateľka a jej manžel dňa 17. 2. 2003 mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie. O dovolaní rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 9. septembra 2003, č. k. 4 Cdo 90/03, ktorým odmietol podané odvolanie.

Počas konania Okresného súdu Bratislava V, Krajského súdu Bratislava a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nedošlo k vypočutiu sťažovateľky ako účastníčky sporu – žalovanej. Sťažovateľka nebola v súdnych konaniach vypočutá a nemohla uviesť pred súdmi skutkový stav po pravde, čo by pravdepodobne malo vplyv na výsledok rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu. Najvyšší súd si procesné postavenie a právo sťažovateľky vyložil ako nevykonanie dôkazu navrhovaného účastníčkou konania, pričom tento dôkaz mohol ale nemusel prvostupňový a odvolací súd pripustiť.

V danej veci ide pred Ústavným súdom o posúdenie skutočnosti, že sťažovateľka nebola prítomná ani pri jednom pojednávaní súdov a teda nedošlo z jej strany k využitiu jej práv, aj povinností, v zmysle § 95 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku. Došlo súdmi k rozhodovaniu o jej právach a povinnostiach bez nej, pričom bolo možné konať súdmi za jej prítomnosti aspoň v jednom prípade. Sťažovateľka je názoru, že rovnosť postavenie jej vo vzťahu k pani M. R. nebolo konaním súdov dodržané.“

Vzhľadom najmä na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal tento nález:

„V občiansko – právnom konaní Okresného súdu Bratislava V vo veci č. k. 24 C 189/00, Krajského súdu Bratislava č. k. 12 Co 282/02, bolo porušené u sťažovateľky právo a zásady rovnosti a rovnakého zaobchádzania súdmi. V konaní súdov Okresného súdu

Bratislava V vo veci č. k. 24 C 189/00, Krajského súdu Bratislava č. k. 12 Co 282/00, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Cdo 90/03 bolo porušené u sťažovateľky právo na zabezpečenie spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov sťažovateľky ako účastníčky konania.

Ústavný súd Slovenskej republiky ruší právoplatné rozhodnutia Okresného súdu Bratislava V vo veci č. k. 24 C 189/00, Krajského súdu Bratislava č. k. 12 Co 282/02, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Cdo 90/03. (...)

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke náhradu trov konania a právneho zastúpenia v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky vo výške ako budú sťažovateľkou špecifikované“.

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal (...).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 12 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 144 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu a jeho rozsudkom zo 6. marca 2002 č. k. 24 C 189/00-68, postupom krajského súdu a jeho rozsudkom z 23. októbra 2002 č. k. 12 Co 282/02-88 a uznesením najvyššieho súdu z 9. septembra 2003 sp. zn. 4 Cdo 90/03.

1. Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti na konanie pred ústavným súdom podľa čl. 127 ústavy je podanie sťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, ktorým malo byť spôsobené namietané porušenie základného práva. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Zo sťažnosti vyplýva, že napadnuté konanie okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu bolo právoplatne skončené 24. januára 2003. Predmetná sťažnosť z 27. októbra 2003 bola ústavnému súdu doručená 18. novembra 2003, teda už po uplynutí dvojmesačnej lehoty ustanovenej zákonom pre tento druh konania pred ústavným súdom, preto bolo potrebné predmetnú sťažnosť vo vzťahu k okresnému súdu a krajskému súdu odmietnuť ako oneskorene podanú.

2. Pokiaľ ide o tú časť sťažnosti, v ktorej sťažovateľka namietala porušenie svojich základných práv postupom najvyššieho súdu a jeho uznesením z 9. septembra 2003 sp. zn. 4 Cdo 90/03, sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ústavy (I. ÚS 13/01).

Ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla, nevyplýva žiadna možnosť porušenia označených článkov ústavy a dohovoru, realnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a sťažovateľka, ktorá je v konaní pred ústavným súdom zastúpená advokátom, teda kvalifikovaným právnym zástupcom, neuviedla žiadnu skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné usudzovať, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu je postihnuté takými nedostatkami, ktoré by odôvodňovali záver o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a v konečnom dôsledku o porušení označených práv sťažovateľky.

Sťažovateľka v podstate namietala, že *„nebola v súdnych konaniach vypočutá a nemohla uviesť pred súdmi skutkový stav po pravde, čo by pravdepodobne malo vplyv na výsledok rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu“*, pričom sťažovateľka nesúhlasí s názorom najvyššieho súdu, ktorému vytýka, že *„(...) si procesné postavenie a právo sťažovateľky vyložil ako nevykonanie dôkazu navrhovaného účastníčkou konania, pričom tento dôkaz mohol ale nemusel prvostupňový a odvolací súd pripustiť“*.

Podľa odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu: *„Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.*

Dovolací súd z obsahu spisu nezistil, že by postupom súdov došlo k vyššie uvedenej a žalovanými namietanej vade konania. Dokazovanie skutočností významných pre

rozhodnutie súd vykonáva dôkaznými prostriedkami. Výsluch účastníka konania je jedným z dôkazných prostriedkov. Nevykonanie dôkazov navrhnutých účastníkom konania nie je postupom, ktorým súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom. (...).

Nevykonanie účastníkmi navrhnutých dôkazov (vrátane dôkazu výsluchu účastníka konania), alebo aj iných dôkazov súdu známych súdom, môže mať za následok neúplné zistenie skutkového stavu veci (vedúce k vydaniu prípadne aj nesprávneho rozhodnutia), v žiadnom prípade však nezakladá dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) O. s. p., pretože nevykonaním navrhnutého dôkazu súd neporušuje žiadnu procesnú povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona, ani procesné právo účastníka.

V prejednávanej veci teda súdy nevykonaním dôkazu výsluchom žalovanej 1/ ako účastníčky konania neodňali žalovaným možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. Či ich skutkové a na ne naväzujúce právne závery, založené na dokazovaní vykonanom bez zreteľa na tento nevykonaný dôkaz, boli správne alebo nie, by bolo možné v dovolacom konaní posúdiť až v prípade, že by z určitého zákonného dôvodu bolo dovolanie prípustné.“

Podľa názoru ústavného súdu uvedený výklad najvyššieho súdu nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého postupu a rozhodnutia najvyššieho súdu. Preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. marca 2004